

Европейска комисия

Инструментариум за обучение по
екологосъобразни обществени поръчки (ЕОП)

Въведение

Купувайте екологично чисти
продукти! – Дайте Вашия принос чрез
ЕОП

Изменение на климата

- ▶ Средните температури се очаква да се повишат с 2 - 4°C до 2100 г., което ще доведе до:
 - повишаване на морското равнище, което застрашава крайбрежните райони в целия свят
 - намалена производителност в сектора на селското стопанство, особено в развиващите се страни
 - разпространение на болести като малария и жълта треска
 - загуба на биологично разнообразие, като 20 - 50 % от сухоземните видове са застрашени от изчезване
 - зачестяване на екстремните метеорологични явления

Изменение на климата (продължение)

- ▶ Основна причина: изгарянето на изкопаеми горива за производство на енергия, от което производството на електроенергия, транспорт, отопление, промишлени дейности причинява 80 % от общото количество емисии на CO₂

Изменение на климата (продължение)

Как могат да помогнат ЕОП?

- ▶ **Енергийна ефективност:**
 - Подобряване на енергийните характеристики на нови и ремонтирани обществени сгради
 - Закупуване на енергийно ефективно офис оборудване (персонални компютри, принтери, копирни машини и т.н.)
 - Закупуване на по-икономични превозни средства за обществен транспорт
- ▶ **Насърчаване на използването на възобновяеми**
- ▶ **енергийни източници:**
 - Закупуване на “зелена” електроенергия
 - Използване на алтернативни горива за обществения транспорт и превозните средства за обществен транспорт

Замърсяване на въздуха и водата

- ▶ Между 1997 г. и 2004 г. до 60 % от градското население в ЕС бе изложено на прекомерни нива на прахови частици, азотен диоксид или озон, които причиняват различни здравни проблеми
- ▶ Близко 90 % от територията на ЕС е засегната от еутрофикация (прекомерни количества биогенни елементи във водните системи), което води до намаляване на биологичното разнообразие и се отразява на консумацията от човека

Замърсяване на въздуха и водата (продължение)

- ▶ Основна причина за замърсяването на въздуха в градовете: емисиите от превозните средства
- ▶ Основна причина за еутрофикация: селскостопански практики, непречистени градски отпадъчни води

Силата на ЕОП

Замърсяване на въздуха и водата (продължение)

Как могат да помогнат ЕОП?

- ▶ Намаляване на замърсяването на въздуха в градовете
 - Чрез закупуване на автобуси и превозни средства за обществен транспорт с ниски емисии на прахови частици и азотни оксиди
- ▶ Намаляване на еутрофикацията, причинена от неподходящи селскостопански практики:
 - Чрез закупуване на храни,
 - произведени чрез устойчиво земеделие, например храни от биологично или интегрирано земеделие

Обезлесяване

- ▶ Всяка година в света изчезват 13 милиона хектара гори – площ, която е 3 пъти по-голяма от територията на Дания, като много от тези гори се изсичат незаконно

- Намаляване на способността на планетата да поглъща CO_2
- Загубата на местообитания застрашава с изчезване голям брой растителни и животински видове

Обезлесяване (продължение)

Как могат да помогнат ЕОП?

- ▶ Чрез закупуване само на дървесина/продукти от дървесина, добита от законни източници
- ▶ Чрез увеличаване на дела на дървесината, която се добива от устойчиво управлявани гори

Други области, в които ЕОП могат да помогнат – някои примери

- ▶ Опазване на природните ресурси:
 - Закупуване на продукти, произведени от рециклиран материал
 - Намаляване на употребата на хартия чрез закупуване на двустранно печатащи принтери; популяризиране на (популяризирайте) употребата на мултифункционални устройства
- ▶ Здравословни условия на труд за персонал, учащи, пациенти и т.н.:
 - Използване на нетоксични препарати за почистване
 - Предлагане в заведенията за обществено хранене на храни, произведени чрез устойчиво земеделие
 - Елиминиране на вредните вещества от строителните и ремонтните дейности

ЕОП - определение

- ▶ Екологосъобразни обществени поръчки = процедура, при която екологичните съображения са взети предвид в рамките на процеса на възлагане на обществената поръчка
- ▶ ЕОП са интелигентни поръчки – това означава, че те подобряват ефективността на обществените поръчки, като същевременно използват потенциала на пазара за обществени поръчки, за да създават важни екологични ползи на местно и световно равнище.

Защо да прилагаме ЕОП?

ЕОП ...

-са с голям потенциал
-са интелигентни
-допринасят за постигане на цели на местната политика
- насърчават иновацията
-са популярни
-са ориентирани в бъдещето
-са възможни!

ЕОП ... са с голям потенциал

- ▶ Всяка година европейските публични органи изразходват над 1 800 милиарда евро за стоки и услуги (14 % - 16 % от БВП)
- ▶ Насочването на тези огромни разходи към закупуването на по-екологосъобразни продукти и услуги може:
 - да донесе огромни преки екологични ползи
 - да подпомогне развитието на пазара на по-екологосъобразни продукти и услуги
 - да послужи като пример на фирмени и частни потребители

ЕОП ... са с голям потенциал

- ▶ **Електроенергия, произведена от възобновяеми източници**
 - Ако всички европейски публични органи закупуват екологосъобразно произведена електроенергия, биха могли да се изпълнят **18 % от ангажиментите по Протокола от Киото.**
- ▶ **Енергийна интензивност и намаляване на емисиите на CO₂**
 - Публичните органи на ЕС купуват 2,8 милиона компютри годишно - 12 % от пазара
 - Ако европейският пазар се пренасочи към производството на малко по-ефективни персонални компютри, биха могли да бъдат спестени **над 8 милиона тона CO₂** – равняващи се на емисиите, причинени от дейността на почти 1 милион души

Източник: проект RELIEF - www.iclei-europe.org/relief (вж. страницата с бележките)

ЕОП ... са с голям потенциал

► Биологично земеделие

- Чрез купуването на биологично произведени храни публичните органи биха могли да компенсират въздействието на еутрификацията, причинена от дейността на повече от **3, 5 милиона души**
- Купуването на биологично произведени храни осигурява огромно намаляване на парниковите газове, равняващо се на емисиите от 600 000 души, само за сектора на общественото хранене

Източник: Проект RELIEF - www.iclei-europe.org/relief

ЕОП ... са интелигентни

- ▶ ЕОП не означават непременно изразходване на повече пари:
 - **Стойност на жизнения цикъл (СЖЦ):** Извънредно важно е разходите за продукт/услуга да се разглеждат за времето на неговия/нейния полезен живот – покупна цена, разходи за използване и поддръжка, разходи за изваждане от употреба
 - **Ефективна поръчка:** ЕОП включват удовлетворяването на Вашите нужди с най-ефикасното използване на ресурси – да се прецени реалната необходимост от закупуването
 - **Пример:** Град Тюбинген в Германия спестява годишно 30 000 евро чрез централизиране на закупуването на препаратите и услугите за почистване и чрез използването на иновационни продукти.

ЕОП ... допринасят за постигане на целите на местната политика

► Постигане на местни екологични и здравни цели:

- Повечето местни екологични и здравни проблеми са повлияни от продуктите, които купуваме, и от начина, по който се изпълняват услугите – ЕОП са ефективен инструмент за справяне с тези проблеми при техния първоизточник.
- **Пример:** На една от главните улици на Франкфурт на Майн 54 % от емисиите на NOx са генерирани от автобусите, които съставляват само 4 % от цялото градско движение. Местните власти сега закупуват чрез търгове автобуси с много ниско ниво на емисии и това има основен принос за подобряване на въздуха в града.

ЕОП ... насърчават иновацията

- ▶ Чрез насърчаване на иновацията:
 - Пазарът на екологосъобразни продукти се разраства бързо на международно ниво.
 - Осигуряването на пазар за такива продукти помага на европейските доставчици да разработват новаторски подходи и да подобряват международната конкурентоспособност на европейската, националната и местната промишленост
 - Както в Япония, така и в САЩ националните правителства са въвели закони за поощряване на изобретенията в индустрията и за създаване на конкурентно предимство в международен план чрез задължителни публични покупки на продукти, съобразени с околната среда.

ЕОП ... насърчават иновацията

- ▶ Чрез насърчаване на иновацията (продължение):
 - **Пример:** В Мейдстоун (Великобритания) след активен и открит диалог с пазара беше предложена, без допълнителни разходи, услуга по почистване със слабо въздействие върху околната среда, изключваща голям брой опасни химикали.
 - Спечелилата компания сега е пререгистрирала своята търговска марка като компания, извършваща екологосъобразни услуги по почистване. В момента при изпълнението на много от останалите си договори компанията също използва този подход.

ЕОП ... са популярни

► Подобряване на обществения имидж:

- 85 % от гражданите на ЕС смятат, че политиците следва да отдават на околната среда същото значение, както на икономическата и социалната политика.
- Прилагането на политика на ЕОП е много ефикасен начин да се докаже ангажираността на Вашите власти по отношение на устойчивостта като цяло.
- Чрез своя пример, публичните органи също така могат да насърчат компании от частния сектор и цялата общественост да променят навиците си на потребление

ЕОП ... са от значение за бъдещето

- ▶ Подготовка на бъдещо законодателство:
 - Законодателството в Европа по отношение на околната среда става все по-строго:
 - задължителни стандарти за емисии от превозните средства
 - стандарти за енергийна ефективност на сгради и енергопотребяващи продукти
 - ограничена употреба на вредни вещества
 - ЕОП могат да спомогнат за създаване на пробни условия за доставчиците, за да подобрят екологичните характеристики на техните продукти, преди стандартите да станат задължителни за всички

ЕОП ... са възможни!

- ▶ ЕОП са лесни за прилагане:
 - **достъпни полезни насоки** – настоящият инструментариум представя ясни насоки относно прилагането на ЕОП
 - **без правни бариери** – правната рамка за ЕОП вече е изяснена (вж. [Модул 2 от инструментариума на ЕК за обучение по ЕОП](#))
 - **многобройни примери за успешно прилагане** – примери за добри практики от цяла Европа

ЕОП в практиката

Цюрих, Швейцария

- Закупени са 2166 енергийно ефективни компютъра (компютри) = спестени са 127 114 kg CO₂ по време на тяхната употреба
- Приложени са критерии за енергийна ефективност и устойчивост на строителни материали за застроена площ от 45 081 м², обхващаща договори на стойност 175,1 милиона евро
- Закупени са биологично произведени храни на стойност 390 000 евро = 5,6 % от общия бюджет на града

Амарусион/Калитея, Гърция

- Закупена е рециклирана хартия съвместно с няколко други органи на властта. Цената на рециклираната хартия е паднала под цената на хартията, произведена от традиционни източници

Добра практика

Фрайбург, Германия

- Отделът по училища и образование е приложил 4-годишен програма за лизинг за копирни машини клас А. Без разходи за поддръжка. 75 училища плащат само за броя на направените копия. Разходите за услугата са намалени с 50 %

Германското и австрийското федерални правителства

- Както германското министерство на околната среда, така и австрийското министерство на земеделието, горското стопанство, околната среда и водите сега купуват 100 % “зелена” електроенергия

Добра практика

Колдинг, Дания

- е променил почти изцяло политиките си на закупуване, за да включи в тях екологични съображения. Общият бюджет за възлагане на обществени поръчки е намалял с 10 %

Барселона, Испания

- Във всички услуги по почистване на Барселона (на стойност 16,2 милиона евро) се използват нетоксични продукти

Защо да започнем ЕОП ВЕДНАГА?

ЕОП ...

- са с голям потенциал
- са интелигентни
-допринасят за постигане на целите на местната политика
-насърчават иновацията
- са популярни
-са ориентирани в бъдещето
- са възможни!

➔ **Затова започнете веднага!**

► За пълния инструментариум за обучение по ЕОП, вж.:

http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

Инструментариумът е разработен за Европейската комисия от ICLEI – Местни органи на властта за устойчивост, 2008 г.

Собственик, редактор: Европейска комисия, ГД “Околна среда”-G2, В-1049, Брюксел

Забележка за отказ от отговорност: Европейската комисия не поема отговорност или каквото и да е задължение по отношение на информацията, представена в настоящия документ

Фотографиите са предоставени с любезното съдействие на Renee Brautigam (слайд 7), Peter Defranceschi (сл. 12, 19), Mark Hidson (сл. 15), Kolding Kommune (сл. 25), и StockXchng: BSK (сл. 2), Claudia Meyer (сл. 3), Jim Frech (сл. 4), Ramzi Hashisho (сл. 5), Terence O'Brien (сл. 6), Peter Hellebrand (сл. 8), Kimberlee Kessler Design (сл. 9), Stefanie L. (сл. 14), Sarah T. (сл. 17), Sanja Gjenero (сл. 20), Daniel Furger (сл. 23), Vangelis Thomaidis (сл. 23), Taylor Hart (сл. 24), Nina Briski (сл. 25)